

TÍÐINDI

89 tungumál í Føroyum

FÓLKATELJING Manntal legði í morgun fram fyrstu fyribils úrslitini frá fólkateljingini, sum varð gjørd í november í 2011. Fleiri av spurningunum góvu seg sjálvar, men nógv óvæntað svar komu eisini

Leo Poulsen

Hetta er fyrsta fólkateljing í Føroyum, sum Hagstovan stendur fyri, tó at ein dansk fólkateljing varð gjørd í 1977.

Spurningarnir eru umfatandi, og teir mest áhuga-verdu eru savnaðir í einum bóklingi, sum í dag verður sendur í hvørt hús í landinum.

Ísland er nummar trý á listanum yvir nýggjar føroyingar, og har er ein meiriluti menn. Næstu fyra londini - sum eru Grønland, Noregi, Filipsoyggjar og Tailand - so er ein stór yvirvág kvinnur, sum eru føddar í hesum londum. Serliga tá tað snýr seg um Filipsoyggjar og Tailand.

Tá tað kemur til foreldrini

89 ymisk mál

Hvussu altjóða føroyska samfelagið er vorðið, sæst aftur í hvørjum máli, nýggju føroyingarnir fyrst lærdu at tosa.

Børn fødd í Føroyum lærdu at tosa ikki færri enn 89 ymisk tungumál sum teirra fyrsta mál.

Hetta breiddi eg so víða sum frá føroyskum, dansk-

Av teimum, sum eru fødd uttan fyri Føroyar og Danmark, eru tað serliga íslendingar, sum lýsa seg sjálvar sum føroyingar. Eisini eru grønlendingar skjóttir at skíra seg føroyingar, síðani fylgja norðmenn, suðurkoreanar, bretar, kolumbianar, sviar og indarar á tí listanum.

92% av øllum, sum bógva í Føroyum, lýsa seg sum føroying, meðan tey átta eftirverandi prosentini lýsa seg sum føroying/danskara, annað, danskara ella føroying/annað.

Til taks fyri øll

Føroyingar hava tikið rættliga væl undir við Manntal og upplýst varð, at heili 98% av øllum føroyingum hava svarað spurningunum.

– Tað eru vit rættliga væl nøgd við. Tað merkir, at bert 2% av føroyingum, ella nakrir fáir hundrað, ikki hava svara, og tað kann vera orsakað av, at teir ikki hava verið heima. Eg haldi, at allir hagfrøðingar mugu verða sera væl nøgdir, tí hetta eru hagtøl, ið eru ógvulig álítandi, sigur Øssur Winthereig, sum hevur verið ráðgevi í sambandi við Manntal.

Men eitt er sjálvandi at gera eina slíka kanning, ein annar spurningur er, hvør kann gera nyttu av henni.

– Tað kunnu vera øll. Tað kann vera politiski myndugleikin, ymsu aðalráðini, skúlaflokkar, stovnar, stutt sagt eru hagtølini til taks fyri øll, sigur Øssur Winthereig.

Alt verður latið øllum húskjum í Føroyum við postinum í dag, mikudag, og hetta er tann parturin, ið mett verður hevur almennan áhuga.

– Restin av greiningini verður tøk innan ikki so ógvuliga langa tíð. Men hetta verður tilfar, ið ikki verður mett hevur almennan áhuga, men framvegis kann hava áhuga millum serligar bólkar so sum skúlaflokkar. Hetta tilfar verður so tøkt á heimasíðuni hjá Hagstovuni, og sambært stjórnum á Hagstovun i verður hetta einaferð í heyst, sigur Øssur Winthereig.

Hvat var fyrsta málið, tú lærði at tosa heima?

Amerikanskt	Gujarati	Namibiskt
Arabiskt	Hebraiskt	Norskt
Arabiskt:	Hollendskt	Onki mál:
– tunesiskt	Igbo	– teknmál
Armenskt	Indiskt	Persiskt
Bengali	Indiskt:	Polskt
Brasilianskt	– maharati	Portugisiskt
Bulgarskt	Indonesiskt	Punjabi
Danskt	Íslendskt	Rotumanskt
Edo	Italienskt	Rumenskt
Eingilskt	Japanskt	Russiskt
Etiopiskt	Kambodjanskt	Senegalesiskt
Etiopiskt:	Kanadiskt	Serbiskt
– amharik	Kekkiskt	Serbo-kroatiskt
Etiopiskt:	Kinesiskt	Slovakiskt
– sidamo	Kinesiskt:	Spanskt
Ewe	– hakka	Srilanka:
Filipínskt	Kinesiskt:	– sinhala
Filipinurnar:	– mandarin	Suðurafrikanskt
– cebuano	Kinesiskt:	Suðurafrikanskt:
Filipinurnar:	– potungua	– afrikaans
– ilogano	Kirgisiskt	Svahili
Filipinurnar:	Koreanskt	Sveisaratýskt
– surigaanon	Kreolskt	Sveisiskt
Filipinurnar:	Kroatiskt	Svenskt
– tagalog	Laotiskt	Tamilskt
Finskt	Litaviskt	Teilendskt
Flamskt	Lugwere	Turkiskt
Føroyskt	Makedoniskt	Týskt
Franskt	Malagasiskt	Ukrainskt
Gæliskt	Malaysiskt	Ungarskt
Ganesiskt	Malaysiskt:	Urdu
Grikskt	– iban	Vjetnamesiskt
Grønlendskt	Maltesiskt	
Guarani	Marokkanskt	

Hetta eru tey mál, ið fólk siga vera fyrsta mál, tey lærdu at tosa heima, og her eru 89 teirra sett í bókstavarað. Flest svaraðu sjálvandi føroyskt, næst tí danskt, síðani íslendskt, enskt og teilendskt.

Øssur Winthereig hevur verið ráðgevi í sambandi við fólkateljingina, Manntal

Mynd: Álvur Haraldsen

Í bóklinginum, ið ber heitið, »Øll telja við«, verður á 32 síðum greitt frá, hvat samlaða úrslitið av spurningunum í Manntal, er.

Ein av sera áhugavedru spurningunum er, hvar nýggju føroyingarnir koma frá.

Tølini vísa ikki óvæntað, at flestu føroyingar verða føddir í Føroyum., síðani koma Danmark, Ísland Grønland og Noregi. Áhugavert er at síggja, at Filipsoyggjarnar skumpa Stóra Bretland út av listanum yvir seks tey londini, har verandi føroyingar eru føddir.

hjá teimum, sum eru fødd uttan fyri Føroyar, er Danmark framvegis nógv tað størsta.

Síðani kemur Ísland, men teimum á baki koma Filipsoyggjarnar, Tailand og Rumenia. Á sætta plássinum kemur Noregi, síðani Grønland og síðani Serbia, áðrenn Stóra Bretland og Pólland runda topp 10 listan av.

Tað eru í mongum førum útlandsk arbeidsmegi, ið hevur leitað sær til Føroya, men talan er eisini um rættliga fitt av ítróttafólki, eins og føroyskir menn hava leitað sær útlandskar hjúnafelagar.

um, íslenskum, bretskum og thailendskum yvir fyri okkum ókend mál so sum armenskt, mandarin, persiskt, svahili og urdu.

Foreldrini hjá teimum fødd, sum búðu í Føroyum 11. november 2011 eru tey allarflestu ein samanrenning av føroyskum pápa og danskari móðir (1786) og danskum pápa og føroyskari móðir (1220).

Síðani komu føroyingar við báðum foreldrum danskum (706), og so var brøðratjóðin fyri norðan næst, føroyingur-íslendari, og íslendari-føroyingur.

Hvar ert tú fødd/ur?

